

Ο Εθελοντισμός ως Μηχανισμός Στήριξης της Φιλοζωίας: Δράσεις, Προκλήσεις και Κοινωνικός Αντίκτυπος

1. Εισαγωγή

Ως εθελοντισμό, αναφερόμαστε στην παροχή υπηρεσιών δίχως να υπάρχει κίνητρο για υλική ανταμοιβή.

Σε ακαδημαϊκά πλαίσια, σύμφωνα με τον ορισμό της Γενικής Γραμματείας νέας Γενιάς(2011) εθελοντισμός θεωρείται η προσφορά έργου ή υπηρεσίας που αναλαμβάνει κάποιος είτε ατομικά, είτε ομαδικά. Από την μεριά του εθελοντή δεν υπάρχει καμία απαίτηση για κάποια κερδοφορία, με μόνο σκοπό την βοήθεια προς την κοινωνία.

Οι βασικές αρχές του εθελοντισμού αφορούν τον σεβασμό των δικαιωμάτων, της αξιοπρέπειας και του πολιτισμού όλων των ανθρώπων. Οι εθελοντές σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν απειλή για την αγορά εργασίας.

Πηγή: Πανεπιστήμιο Κρήτης(<https://www.uoc.gr/campus-life/>)

2.1 Ο Εθελοντισμός ως Κοινωνικό Φαινόμενο

Στην Ελλάδα, ο εθελοντισμός υπάρχει από την εποχή της Αρχαίας Αθήνας, δηλαδή τον 5ο αιώνα π.Χ., όταν οι πολίτες βοηθούσαν σημαντικά την κοινωνία.

Τα χαρακτηριστικά που επικρατούσαν στην ελληνική κοινωνία ήταν ισχυρή παρέμβαση της Πολιτείας και της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, η αδυναμία από την Κυβέρνηση να στηρίξει τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις(ΜΚΟ), καθώς και η κοινωνία που χαρακτηρίζεται από ατομισμό και εξαρτάται από ισχυρούς οικογενειακούς δεσμούς.

Γενικότερα οι Έλληνες δεν έχουν ανεπτυγμένη κοινωνική εμπιστοσύνη, κάτι το οποίο αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση στην ανάπτυξη του εθελοντισμού. Παρόλα αυτά, τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε αλλαγές στην χώρα μας, γεγονός που οφείλεται στην συνεχή μεταμόρφωση της ελληνικής κοινωνίας, καθώς και ανάπτυξης της αλληλεγγύης.

Πηγή: Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

(<https://calypso.media.uoa.gr/2024/web32/?p=52><https://calypso.media.uoa.gr/2024/web32/?p=52>)

2.2 Η Φιλοζωία και η Προστασία των Ζώων

Σύμφωνα με τον Μαχάτμα Γκάντι(Ινδός πολιτικός), ο πολιτισμός ενός έθνους διακρίνεται από τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι συμπεριφέρονται στα ζώα.

Τα ζώα πάντοτε αποτελούσαν θύματα κακοποίησης. Σήμερα υπάρχουν νόμοι οι οποίοι απαγορεύουν οποιαδήποτε μη επιτρεπόμενη συμπεριφορά σε ένα ζώο.

Σύμφωνα με την Merck, ως κακοποίηση των ζώων ορίζεται οποιαδήποτε μη κοινωνικά αποδεκτή ανθρώπινη συμπεριφορά που προκαλεί άσκοπη ταλαιπωρία, αγωνία, φόβο, πόνο, τραυματισμούς μέχρι και τον βίαιο θάνατο ενός ζώου.

Υπάρχουν διάφορα είδη κακοποίησης ζώων, όπως αυτή που προέρχεται από παιδιά και εφήβους. Χωρίζεται σε ηλικιακά φάσματα, καθώς στα παιδιά ηλικίας κάτω των 6 ετών έχει να κάνει με την περιέργεια του παιδιού για το πως λειτουργεί το ζώο. Αντίθετα, μετά την ηλικία των 6 ετών, η πράξη αυτή θεωρείται σκόπιμη.

Έπειτα, έχουμε την κακοποίηση ζώων από ενήλικες. Σε αυτήν την περίπτωση, ο ενήλικας πιθανότατα να κακοποιεί και ανθρώπους. Τα άτομα που κακοποιούν ζώα χαρακτηρίζονται από περιορισμένες κοινωνικές δεξιότητες, έλλειψη ενσυναίσθησης, χαμηλή αυτοεκτίμηση, παραβατική συμπεριφορά και σεξουαλικές δυσλειτουργίες.

Πηγή: Ψυχολόγος Αρτεμίδα

(<https://lkpsychology.gr/news/%CE%BA%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B6%CF%8E%CF%89%CE%BD/>)

2.3 Η Διασύνδεση του Εθελοντισμού με τη Φιλοζωία

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορεί να συμβάλει κανείς εθελοντικά με σκοπό να βοηθήσει τα ζώα.

Εθελοντισμός μέσω σίτισης. Ο καθένας μπορεί να βοηθήσει κυρίως αδέσποτα δίνοντάς τους λίγο φαγητό και νερό.

Εθελοντισμός μέσω στείρωσεων. Σύμφωνα με το άρθρο, δεν υπάρχουν αρκετοί εθελοντές για στείρωσεις. Επιπλέον, η στείρωση είναι πολύ σημαντική για το ζώο καθώς βελτιώνει την ποιότητα και το προσδόκιμο της ζωής του.

Πηγή: <https://www.topetmou.gr/gata/ora-apofaseon-pos-boreite-na-ginete-ethelontis-gia-ta-adespota/>

3.1 Διάσωση και Περίθαλψη Αδέσποτων και Κακοποιημένων Ζώων

Για κάθε είδους ζώου ακολουθείται και διαφορετική διαδικασία για να επιτευχθεί η διάσωση. Εμείς θα αναλύσουμε συγκεκριμένα για τις χελώνες:

Α) Μαζεύετε την χελώνα σηκώνοντάς την απαλά και προσεκτικά από το καβούκι χρησιμοποιώντας και τα δύο σας χέρια. Το κεφάλι θα πρέπει να κοιτάει προς το μέρος σας.

Β) Όταν μετακινείτε χελώνα την πιάνετε χρησιμοποιώντας τον αντίχειρα και τον δείκτη και με τα δύο χέρια, τοποθετώντας τα δάκτυλά μας στα πλάγια της χελώνας ανάμεσα στα μπρος και πίσω πόδια. Είναι ο μόνος τρόπος για να μην την τραυματίσετε ή σας πέσει κάτω. Προσέξτε, αν έχει σπασμένο καβούκι, μπορεί το σπάσιμο να επεκτείνεται και στο κάτω μέρος.

Γ) Παρατηρείστε αν υπάρχουν πληγές, ξένα σώματα, τσιμπούρια ή προνύμφες μύγας (σκουλήκια) στο καβούκι και στο σώμα. Προσέξτε αν αναδίδει άσχημη μυρωδιά. Παρατηρήστε αν περπατάει χωρίς να κουτσαίνει ή να σέρνεται στο καβούκι της.

Δ) Καλύψτε προσεκτικά όλες τις πληγές με γάζα ή καθαρό πανί για να μην έχουν προσπέλαση οι μύγες. Κολλήστε τη γάζα ή το πανί με χάρτινη Softfix, για να μην προκληθεί μεγαλύτερη ζημιά όταν αφαιρεθεί.

Ε) Ανοίξτε μερικές τρύπες για αερισμό και τοποθετήστε την μέσα στο κουτί σε ήσυχο, σκοτεινό και ζεστό χώρο. Επικοινωνήστε με ένα Κέντρο Διάσωσης για οδηγίες, συμβουλές και περίθαλψη.

Πηγή: <https://www.wildliferescuescout.gr/el/static/rescue>

3.2 Προσωρινή Φιλοξενία και Υιοθεσίες

Αρχικά, οι αρμόδιοι της διαδικασίας υιοθέτησης ενός ζώου είναι οι Δήμοι. Φυσικά συμβάλλουν και τα ζωοφιλικά σωματεία.

Για να υιοθετήσει κάποιος ένα ζώο πρέπει να:

A) Να υπογράψει υπεύθυνη δήλωση στην οποία δηλώνει πως το ζώο δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για κανέναν πειραματικό ή άλλο παράνομο σκοπό.

B) Να υποβάλλει το βιβλιάριο υγείας του ζώου καθώς και το πιστοποιητικό ηλεκτρονικής σήμανσης

Γ) Να αποκτήσει βεβαίωση του αναγνωρισμένου Ζωοφιλικού Σωματείου. Η βεβαίωση αυτή θα πρέπει να έχει τα πλήρη στοιχεία του φυσικού προσώπου που θα υιοθετήσει το ζώο και ότι ο νέος αυτός ιδιοκτήτης πληρεί όλες τις προϋποθέσεις για την υιοθεσία.

Πηγή:

<https://www.athinodromio.gr/%CF%80%CF%8E%CF%82-%CF%85%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%8D%CE%BC%CE%B5-%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CE%B4%CE%AD%CF%83%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%BF-%CE%B6%CF%8E%CE%BF-%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4/>

3.3 Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση του Κοινού

«Εκπαιδεύστε τα παιδιά και δεν θα χρειαστεί να τιμωρήσετε τους άνδρες», είχε πει ο Πυθαγόρας. Στα εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την αποφυγή της κακοποίησης των ζώων χρησιμοποιείται η ενσυναίσθηση, η ανάγκη για ειρηνική επίλυση των προβλημάτων αποφεύγοντας την βία για να καταφέρουμε να σώσουμε όσο γίνεται το περιβάλλον.

Πηγή: <https://www.abogacia.es/el/publicaciones/blogs/blog-de-derecho-de-los-animales/educar-en-el-respeto-hacia-los-animales-una-mirada-empatica-a-la-nueva-ley-de-educacion/>

3.4 Εκστρατείες Στείρωσης και Νομοθετικές Πρωτοβουλίες

Ο εμβολιασμός ενός ζώου είναι άκρως απαραίτητος καθώς το προστατεύει από μολυσματικές ασθένειες. Επιπλέον, αποτρέπει την διάδοση της νόσου.

Ο εμβολιασμός είναι μια σημαντική ιατρική πράξη. Όσο αυξάνει ο αριθμός των εμβολιασμένων ζώων, τόσο μειώνεται η συχνότητα εμφάνισης των νοσημάτων σε ένα πληθυσμό.

Πηγή: <https://gr.virbac.com/home/health-topic/dog-cat-vaccination.html>

3.5 Οικονομική και Υλική Υποστήριξη

Βασικοί τρόποι συγκέντρωσης πόρων για την στήριξη των ζώων αποτελούν οι δωρεές και οι χορηγίες οποιουδήποτε ποσού. Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα να πραγματοποιηθούν διάφορες εκδηλώσεις με σκοπό να μαζευτούν χρήματα για τα ζώα.

Ένα ίδρυμα για τα αδέσποτα είναι οι ΖΩ.Ε.Σ.. Αποτελούν μια εθελοντική οργάνωση που στηρίζει πολύ το έργο της στις δωρεές όλων εκείνων που έχουν αντιληφθεί τη σημαντικότητα των φιλοζωικών ενημερώσεων σε όλους τους πολίτες.

Πηγή: <https://www.zwes.gr/dorees/>

4.1 Οφέλη για τα Ζώα

Σύμφωνα με φιλοζωικά προγράμματα μια φιλοζωική μπορεί να:

A) Προσφέρει κτηνιατρικές υπηρεσίες

B) Ασκήσει πίεση στο δημόσιο για ταχύτερη και καλύτερη αντιμετώπιση του προβλήματος

Γ) Να μεταφέρει με ασθενοφόρα τα ζώα που είναι τραυματισμένα ή άρρωστα.

Δ) Να στείρωσει τα ζώα

Πηγή: <https://filozoiki.gr/taytothta/ti-mporei-kai-ti-den-mporei-na-kanei-h-filozwikh/>

4.2 Οφέλη για τους Εθελοντές

Ο εθελοντισμός, πέρα από την βοήθεια που προσφέρει στην ομάδα ζώων ή ανθρώπων που βοηθάς, προσφέρει πράγματα και στον εθελοντή. Η κ. Σωτηροπούλου αναφέρει πως έμαθε να εκτιμάει τα σημαντικά πράγματα της ζωής και να λαμβάνει ικανοποίηση από ένα χαμόγελο, ένα βλέμμα ευγνωμοσύνης.

Πηγή:

<https://www.ygeiagiailous.org/%CF%84%CE%B1-%CE%BF%CF%86%CE%AD%CE%BB%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B5%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%AF%CE%B4%CE%B9/>

4.3 Οφέλη για την Κοινωνία

Ο εθελοντισμός προσφέρει διάφορες αξίες, όπως άνθρωποι μιας κοινωνίας να ενώνουν τις δυνάμεις τους για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού. Σε μία κοινωνία που το ατομικό συμφέρον επικρατεί επί του συλλογικού και το προσωπικό όφελος κυριαρχεί επί του κοινωνικού, ο εθελοντισμός έρχεται να ανατρέψει αυτό το “status” και να προσδώσει στον ατομικισμό τη συλλογική και κοινωνική του διάσταση, να δώσει νόημα και περιεχόμενο στις ανθρώπινες αξίες όπως είναι η κοινωνική αλληλεγγύη, η κοινωνική προσφορά, η αγάπη προς τον συνάνθρωπο.

Πηγή: <https://www.spartan.gr/news/e-ananke-tou-ethelontismou-ste-synchrone-koinonia>

5. Προκλήσεις και Προβλήματα στην Εθελοντική Φιλοζωική Δράση

“Αυτοί που δεν κάνουν τίποτα για τα αδέσποτα απειλούν εθελοντές που πασχίζουν για τα ζώα.”

Ένα από τα βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εθελοντές είναι οι άλλοι “άνθρωποι” που δεν νοιάζονται για τα ζώα σε σημείο να τα κακοποιούν.

Πηγή: <https://www.zoosos.gr/autoi-pou-den-kanoun-tipota-gia-ta-adespota-apeiloun-ethelontes-pou-pasxizoun-gia-ta-zoa/>

6. Προτάσεις για Βελτίωση της Εθελοντικής Φιλοζωικής Δράσης

Οι Δήμοι ήδη προσφέρουν μεγάλη βοήθεια στους εθελοντές. Λειτουργούν ως σημείο έναρξης για όλα, να μαζευτούν οι εθελοντές, να μεταφέρουν και να φυλάξουν εκεί τα ζώα, καθώς και άλλα πολλά. Ένας τρόπος ακόμα να βοηθήσουν, είναι να επικοινωνούν οι ίδιοι ως αντιπρόσωποι με το κράτος με σκοπό να λαμβάνει η εθελοντική ομάδα κάποια χρηματοδότηση ή άλλες βοήθειες που χρειάζεται.

Παραδείγματα Δήμων που βοηθάνε τις κοινωνίες τους:

A) Δήμος Αθηναίων (<https://www.cityofathens.gr/programma-ethelontismoy/>)

B) Δήμος Μεταμόρφωσης (<https://www.metamorfossi.gov.gr/katoikoi/ethelontismos/thelona-gino-ethelontis>)

Γ) Δήμος Αργυρούπολης (<https://www.elliniko-argyroupoli.gr/perivallon-politiki-prostasia/ethelontismos/>)

Δ) Δήμος Ηλιούπολης (<https://ilioupoli.gr/index.php/ethelontismos/>)

Καθώς και πολλοί άλλοι σε όλη την Ελλάδα.

7. Συμπεράσματα

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τα παραπάνω είναι ότι ο εθελοντισμός αποτελεί έναν ισχυρό μηχανισμό στήριξης της φιλοζωίας, προσφέροντας πολύτιμη βοήθεια στα ζώα, ενισχύοντας την κοινωνική συνείδηση και προωθώντας αξίες όπως η ενσυναίσθηση, η αλληλεγγύη και ο σεβασμός στη ζωή. Μέσα από δράσεις όπως η σίτιση, οι στείρωσεις, οι διασώσεις και η υιοθεσία, καθώς και μέσω της ενεργής συμμετοχής της κοινωνίας, οι εθελοντές συμβάλλουν καθοριστικά στη μείωση της κακοποίησης και της εγκατάλειψης των ζώων. Επιπλέον, η συνεργασία με τους Δήμους και η κινητοποίηση των πολιτών δείχνει πως όταν υπάρχει συλλογικότητα η βελτίωση των συνθηκών ζωής είναι άκρως εφικτή για τα ζώα αλλά και η ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής. Ο εθελοντισμός λοιπόν δεν είναι μόνο μια πράξη προσφοράς προς τα ζώα, αλλά και ένα μέσο καλλιέργειας μιας ανθρώπινης και πολιτισμένης κοινωνίας.